

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: **S. spoločnosť s ručením obmedzeným**, H., Prešov, IČO: X., v dovolacom konaní zastúpený JUDr. J., advokátkou so sídlom v Prešove, K., proti žalovaným: 1/**T.** a 2/**A.**, bývajúcí v Prešove, W., v dovolacom konaní zastúpení JUDr. P., advokátom so sídlom v Bratislave, Železničiarska 13, **o zaplatenie 863,07 eur s príslušenstvom**, ktorá právna vec bola vedená na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 11C/147/2012, o dovolaní žalovaných 1/ a 2/ proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 15. októbra 2014 sp.zn. 4Co/29/2014, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a**.

Žalovaní 1/ a 2/ sú povinní spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobcovi, na účet jeho zástupcu, náhradu trov dovolacieho konania 71,81 eur, do troch dní.

O d ô v o d n e n i e :

Okresný súd Prešov rozsudkom z 13. decembra 2013 č.k. 11C/147/2012-125 uložil žalovaným 1/ a 2/ povinnosť zaplatiť spoločne a nerozdielne žalobcovi 863,07 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 8,75 % ročne od 6. septembra 2012 do zaplatenia a náhradu trov konania v celkovej výške 484,31 eur, z toho na účet jeho zástupcu náhradu trov právneho zastupovania vo výške 425,81 eur. Súd prvého stupňa vychádzal z toho, že žalovaní užívali byt vo vlastníctve žalobcu za žalované obdobie (1. jún 2011 – 30. jún 2012) bez právneho dôvodu. Keďže za užívanie bytu neplatili, vzniklo na ich strane na úkor žalobcu, vlastníctvo ktorého k dotknutému bytu bolo nepochybne preukázané, bezdôvodné obohatenie, ktoré musia žalobcovi vydať (§ 451 ods. 2 a § 456 Občianskeho zákonníka). Vzhľadom na svoj záver, že žalobca je nepochybne vlastníkom bytu, nepovažoval za opodstatnený návrh žalovaných na vykonanie ďalších dôkazov. K námietke zaujatosti konajúcej sudkyne

uplatnenej žalovanými poznamenal, že táto sa týka len okolnosti, ktoré spočívajúce v jej postupe v konaní o prejednávanej veci. Na takú námietku súd ale neprihliada a vec nepredkladá na rozhodnutie svojmu nadriadenému súdu.

Krajský súd v Prešove rozsudkom z 15. októbra 2014 sp. zn. 4Co/29/2014 potvrdil odvolaním žalovaných napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa a žalovaným uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi, na účet jeho zástupcu, náhradu trov odvolacieho konania vo výške 71,39 eur. Osobitným výrokom vyslovil, že sudkyňa JUDr. Iveta Wilderová nie je vylúčená z prejednávania a rozhodovania veci vedenej na Okresnom súde Prešov pod sp.zn. 11C/147/2012. Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožnil s odôvodnením rozhodnutia súdu prvého stupňa vo veci samej a na zdôraznenie jeho správnosti uviedol aj ďalšie dôvody. K odvolacej námietke žalovaných, že súd prvého stupňa pochybil pri vyhlásení rozhodnutia o veci samej, pretože v skutočnosti o nej rozhodol uznesením, uviedol, že *„z obsahu zápisnice o pojednávaní vyplýva, že predsedníčka senátu túto skutočnosť opravila tým, že vo veci samej bol vyhlásený rozsudok. Nejedná sa o procesnú vadu, ktorá by mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, na ktorú by bolo potrebné prihliadať v zmysle ust. § 212 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku.“* K žalovanými uplatňovanej námietke zaujatosti vec v prvom stupni prejednávajúcej sudkyne spočívajúcej v jej procesnom postupe, spôsobe vedenia pojednávania, rozsahu a spôsobu vykonávania dokazovania, odvolací súd poznamenal, že sa stotožňuje s vyjadrením sudkyne, že námietka s takýmto obsahom nemôže byť dôvodom jej vylúčenia z prejednávania a rozhodovania veci. Dodal, že *„nevzhliadol žiadne dôvodné pochybnosti o nezaujatosti zákonnej sudkyne vo veci konať. Namietaný postup, rozsah vykonávania (zrejme dokazovania – poznámka dovolacieho súdu), ako aj spôsob vedenia konania nie je dôvodom na vylúčenie zákonnej sudkyne a vzhľadom na jej vyjadrenie, že je bez pomeru k veci, k účastníkom konania a ich zástupcom, i napriek opakovaným podnetom na disciplinárne konania, nadriadený súd vyslovil, že zákonná sudkyňa nie je vylúčená z prejednávania a rozhodovania v predmetnej veci. Postup zákonnej sudkyne je štandardný v súlade s ustanoveniami občianskeho procesného práva a je zárukou zachovania práva účastníkov na spravodlivý súdny proces zaručeného čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ktorým je Slovenská republika viazaná.“*

Proti rozsudku odvolacieho súdu žalovaní podali dovolanie. Navrhli napadnutý rozsudok, ale aj rozsudok súdu prvého stupňa zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Tvrdia, že ich dovolanie je prípustné podľa § 237 písm. f/ a g/ O.s.p. (poznámka

dovolacieho súdu: vzhľadom na čas podania dovolania v ďalšom texte sa uvádza Občiansky súdny poriadok v znení pred 1. januárom 2015). Na odôvodnenie prípustnosti a dôvodnosti svojho mimoriadneho opravného prostriedku podľa § 237 písm. g/ O.s.p. (rozhodoval vylúčený sudca) uviedli, že hoci proti sudkyňi prejednávajúcej vec na súde prvého stupňa opakovane podali námietku zaujatosti, o týchto námietkach *„nebolo doposiaľ riadne rozhodnuté.“* Tvrdenia súdu, že námietky sa týkali vedenia konania a preto ako také nie sú prípustné, je podľa žalovaných v rozpore s rozhodovacou praxou Ústavného súdu Slovenskej republiky. Poukázali na jeho nálezy z 1. júla 2008 sp.zn. II. ÚS 153/08. Podľa žalovaných *„z obsahu podaných námietok je zrejmé, že v prípade, ak by sa tieto preukázali (čo z povahy skutkových okolností nemôže byť problém, keďže vyplývajú aj z obsahu spisu), išlo by o také zásadné porušenie právnych predpisov, ktoré by vzbudzovalo dôvodné pochybnosti o nezaujatosti sudkyne.“* Prípustnosť a dôvodnosť svojho dovolania podľa § 237 písm. f/ O.s.p. (účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom) vidia žalovaní v tom, že súd prvého stupňa *„nevydal konečné rozhodnutie vo forme, akú predpokladá zákon.“* Tvrdia, že súd rozhodol vec samú uznesením, čo vyplýva aj zo zápisnice z pojednávania. Odvolací súd prechádza túto ich námietku tvrdením, že túto chybu súd napravil tým, že vo veci bol v skutočnosti vyhlásený rozsudok. Potom ale podľa žalovaných nie je zrejmé, kedy sa tak stalo a prečo neboli o verejnom vyhlásení rozsudku informovaní. *„Na verejnom vyhlasovaní dňa 13. 12. 2013 totiž k vyhláseniu rozsudku nedošlo, ale bolo vyhlásené iba uznesenie.“* Tvrdia, že takéto pochybenie nemožno korigovať len opravou zápisnice. *„Ak by predsa len súd rozsudok neskôr vyhlásil, avšak bez toho, aby na toto pojednávanie prípadne verejné vyhlásenie rozsudku predvolal účastníkov, odňal by tým žalovaným možnosť konať pred súdom.“* V ďalších častiach dovolania žalovaní vytýkajú súdom pochybenia pri výklade a aplikácii právnych predpisov vzťahujúcich sa na prejednávanú vec, v dôsledku čoho spočívajú ich rozhodnutia na nesprávnom právnom posúdení veci. V závere dovolania žalovaní *„pre úplnosť“* tiež namietajú, že *„odvolací súd, hoci na jednej strane tvrdí, že je viazaný predchádzajúcim rozhodnutím súdov, kladie žalovaným za vinu, že neunesli dôkazné bremeno ohľadne preukázania skutočnosti, že žalobca nie je vlastníkom predmetného bytu. Hneď na tej istej strane odôvodnenia rozhodnutia pritom odvolací súd konštatuje, že žalovaní takéto dôkazy navrhovali, ale prvostupňový súd ich nepripustil (str. 6 rozsudku). Je teda zrejmé, že v skutočnosti žalovaní dôkazné bremeno uniesli, avšak bol to súd, kto preukázanie rozhodných skutočností zmaril.“*

Žalobca navrhol dovolanie žalovaných odmietnuť z dôvodu, že jeho dôvody nie sú dané. Žiada náhradu trov dovolacieho konania.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.), po zistení, že dovolanie podali včas účastníci konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpení advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) skúmal, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom.

Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, je otázkou zákonnosti a jej riešenie patrí do výlučnej právomoci najvyššieho súdu (m. m. napr. IV. ÚS 35/02, II. ÚS 324/2010, III. ÚS 550/2012).

Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je bezpochyby tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v občianskoprávnom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých občianskoprávny súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred občianskoprávnym súdom, vrátane dovolacieho konania (I. ÚS 4/2011).

Dovolanie má v systéme opravných prostriedkov občianskeho súdneho konania osobitné postavenie. Na rozdiel od odvolania (riadneho opravného prostriedku), ktorým možno napadnúť ešte neprávoplatné rozhodnutie, ide v prípade dovolania o mimoriadny opravný prostriedok, ktorým možno – iba v prípadoch Občianskym súdnym poriadkom výslovne stanovených – napadnúť rozhodnutie odvolacieho súdu, ktoré už nadobudlo právoplatnosť. Občiansky súdny poriadok vychádza z tejto mimoriadnej povahy dovolania a v nadväznosti na to aj upravuje podmienky, za ktorých je dovolanie prípustné. Najvyšší súd vo svojich rozhodnutiach túto osobitosť (a mimoriadnosť) dovolania často vysvetľuje konštatovaním, že dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nie je treťou inštanciou, v ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie (viď napríklad rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 113/2012, 2 Cdo 132/2013, 3 Cdo 18/2013, 4 Cdo 280/2013, 5 Cdo 275/2013, 6 Cdo 107/2012, 7 Cdo 92/2012 a 8 Cdo 130/2014).

Z relevantnej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) vyplýva, že systém opravných prostriedkov zakotvený v právnom poriadku zmluvnej strany Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „Dohovor“) musí byť nevyhnutne v súlade s požiadavkami čl. 6 Dohovoru. Vo všeobecnosti pre použitie mimoriadnych opravných prostriedkov platí, že sú prípustné iba vo výnimočných prípadoch. ESLP v rámci svojej rozhodovacej praxe už viackrát vyslovil nezlučiteľnosť mimoriadneho opravného prostriedku s princípom právnej istoty, a konštatoval porušenie čl. 6 ods. 1 Dohovoru vtedy, keď k nariadeniu opätovného preskúmania vecí došlo (len) z dôvodu existencie odlišného právneho posúdenia vecí (porovnaj *Roseltrans proti Rusku*, rozsudok z roku 2005). Vo veci *Abdullayev proti Rusku* (rozsudok z roku 2010) ESLP zdôraznil, že v záujme právnej istoty zahrnutej v čl. 6 Dohovoru by právoplatné rozsudky mali vo všeobecnosti zostať „nedotknuté“. K ich zrušeniu by preto malo dochádzať iba pre účely nápravy zásadných, hrubých a podstatných väd. Podľa názoru ESLP v žiadnom prípade však za takú vadu nemožno označiť skutočnosť, že na predmet konania existujú dva odlišné právne názory [viď napríklad *Sutyazhnik proti Rusku* (rozsudok z roku 2009) alebo *Bulgakova proti Rusku* (rozsudok z roku 2007)]. Princíp právnej istoty tu môže ustúpiť iba výnimočne, a to za účelom zaistenia opravy základných väd alebo justičných omylov (pozri *Ryabykh proti Rusku*, rozsudok z roku 2003) a napravenia „väd najzákladnejšej dôležitosti pre súdny systém“, ale nie z dôvodu právnej čistoty (pozri *Sutyazhnik proti Rusku*, rozsudok z roku 2009).

Ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku, ktoré upravujú prípustnosť dovolania, treba striktnie dodržiavať, lebo ak mimoriadny opravný súd koná a rozhoduje napriek tomu, že neboli splnené zákonom ustanovené predpoklady prípustnosti na jeho postup v opravnom konaní [čl. 46 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 51 ods. 1 ústavy] a prelomí právoplatnosť napadnutého rozhodnutia súdu nižšieho stupňa, porušuje základné právo na súdnu ochranu toho účastníka, ktorý sa po rozhodnutí opravného súdu v takom prípade dostáva do nepriaznivejšej pozície, než v ktorej bol pred takým rozhodnutím opravného súdu. Porušenie princípov spravodlivého procesu spočíva preto v takom postupe a rozhodnutí mimoriadneho opravného súdu, ktorými sa nad rámec zákonných predpokladov prípustnosti mimoriadneho opravného prostriedku zrušuje právoplatné rozhodnutie a vec účastníka sa dostáva opätovne pred súd, ktorý musí o veci znovu konať a rozhodovať, pretože to vytvára opätovne stav právnej neistoty, ktorá už bola nastolená právoplatným rozhodnutím súdu nižšieho stupňa (II. ÚS 172/03).

Dovoláním žalovaných je napadnutý rozsudok odvolacieho súdu. V zmysle ustanovenia § 238 ods. 1 O.s.p. platí, že ak dovolanie smeruje proti rozhodnutiu vydanému v tejto procesnej forme, je prípustné, ak je ním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej. Dovolanie je tiež prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci (§ 238 ods. 2 O.s.p.). Podľa § 238 ods. 3 O.s.p. je dovolanie prípustné aj proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, ak odvolací súd vyslovil vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O.s.p.

V prejednávanej veci dovolanie nesmeruje proti zmeňujúcemu rozsudku odvolacieho súdu (§ 238 ods. 1 O.s.p.), ale proti takému potvrdzujúcemu rozsudku, ktorý nemá znaky rozsudku uvedeného v § 238 ods. 3 O.s.p.; najvyšší súd dosiaľ v tejto veci nerozhodoval, preto ani nevyslovil záväzný právny názor (§ 238 ods. 2 O.s.p.). Prípustnosť podaného dovolania preto z § 238 O.s.p. nevyplýva.

V preskúmvanej veci naostatok hodnota sporu (863,07 eur) ani neprevyšuje trojnásobok minimálnej mzdy v deň podania žaloby. V deň podania žaloby (24. júla 2012) určovalo výšku minimálnej mzdy za mesiac pre zamestnanca odmeňovaného mesačnou mzdou ustanovenie § 1 písm. a/ nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 343/2011 Z.z. sumou 327,20 eur. Trojnásobok tejto sumy je 960,60 eur a je teda vyššia než suma, ktorej sa týka dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu (863,07 € < 960,60 €). Dovolanie žalovaných vylučuje teda aj ustanovenie § 238 ods. 5 O.s.p.

So zreteľom na ustanovenie § 242 ods. 1 druhá veta O.s.p., ktoré ukladá dovolaciemu súdu povinnosť skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní, v ktorom došlo k niektorej z procesných väd uvedených v § 237 O.s.p., sa dovolací súd neobmedzil len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 238 O.s.p., ale sa zaoberal aj otázkou, či dovolanie nie je prípustné podľa § 237 O.s.p. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal

spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa uvedeného ustanovenia nie je predmet konania významný; ak v konaní došlo k niektorej z väd vymenovaných v § 237 O.s.p., možno ním napadnúť aj rozhodnutia, proti ktorým je inak dovolanie neprípustné (vid' napríklad R 117/1999, R 34/1995 a tiež rozhodnutia najvyššieho súdu uverejnené v časopise Zo súdnej praxe pod č. 38/1998 a č. 23/1998). Osobitne ale treba zdôrazniť, že pre záver o prípustnosti dovolania v zmysle § 237 O.s.p. nie je významný subjektívny názor účastníka konania tvrdiaceho, že došlo k vade vymenovanej v tomto ustanovení; rozhodujúcim je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo.

Vady konania v zmysle § 237 písm. a/ až d/ O.s.p. neboli v dovolaní namietané a v dovolacom konaní ich existencia ani nevyšla najavo. Prípustnosť dovolania žalovaných preto z týchto ustanovení nemožno vyvodiť.

Podľa názoru žalovaných ale v konaní došlo k vadám podľa § 237 písm. f/ a g/ O.s.p.

Prípustnosť a dôvodnosť svojho dovolania podľa § 237 písm. f/ O.s.p. (postupom súdu sa im odňala možnosť konať pred súdom) žalovaní vidia v tom, že súd prvého stupňa „*nevydal konečné rozhodnutie vo forme, akú predpokladá zákon*“; o veci samej namiesto rozsudku rozhodol uznesením, čím im odňal právo na verejné vyhlásenie rozsudku. Podľa najvyššieho súdu žalovaní vytýkajú túto vadu neopodstatnene.

Podľa obsahu preskúmaného spisu pojednávanie konané 4. decembra 2013, na ktorom boli prítomní žalovaný 1/ a jeho zástupca, súd prvého stupňa odročil na deň 13. december 2013 o 8.30 hod. „na vyhlásenie rozhodnutia“. Prítomní účastníci a právni zástupcovia zobrali termín pojednávania na vedomie (č.1. 120 spisu). Podľa „zápisnice súdu prvého stupňa o vyhlásení rozsudku“ z 13. decembra 2013, ktorého úkonu súdu sa zúčastnil okrem konateľa žalobcu aj žalovaný 1/, súd vyhlásil „uznesenie“, že „žalovaní v 1. a 2. rade sú povinní spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobcovi 863,07 eur s úrokmi z omeškania vo výške 8,75 % ročne od 6. 9. 2012 do zaplatenia a tiež trovy konania vo výške 484,31 eur,

z toho trovy právneho zastúpenia vo výške 425,81 eur na účet právnej zástupkyne žalobcu, to všetko v lehote 3 dní od právoplatnosti rozsudku.“ Ďalej je v zápisnici uvedené: „Rozsudok vyhlásený, odôvodnený, dané poučenie o opravnom prostriedku.“ Na tento zápisnici (č.l. 124 pv. spisu) je poznámka vec prejednávajúcej sudkyne, že opravu slova „uznesenie“ na slovo „rozsudok“ vykonala 27. augusta 2014 z dôvodu, že „pri opisovaní z diktafónu došlo k opisovacej chybe, čoho dôkazom je aj forma zápisnice – o vyhlásení rozsudku, rozsudok bol riadne vyhlásený v stoji a to, že bol vyhlásený rozsudok môžu potvrdiť aj osoby prítomné pri vyhlásení.“

Najvyšší súd vzhľadom na všetky okolnosti veci, najmä na obsah vyhláseného rozhodnutia, označenie zápisnice, ďalších údajov v nej uvedených, dospel k záveru, že dňa 13. decembra 2013 bol skutočne vyhlásený rozsudok a len nedopatrením pri opisovacích prácach došlo k chybe v označení formy vyhlasovaného rozhodnutia. Naostatok, odhliadnuc od uvedeného, ak právom účastníka konania je byť prítomný na vyhlásení rozsudku a ak pri verejnom vyhlásení rozsudku z hľadiska vecného ide o to, aby účastník mal možnosť uplatniť procesné práva smerujúce k ochrane pred „tajnou justíciou“ vymykajúcou sa kontrole verejnosti a tiež práva zabezpečujúce mu možnosť kontroly súdu, a obsahom procesného oprávnenia účastníka byť prítomný pri vyhlásení je predovšetkým jeho oprávnenie preveriť, či bol rozsudok v jeho veci vôbec vyhlásený (to má význam z hľadiska účastníckej vedomosti, či je súd rozsudkom viazaný, a ak áno, akým rozsudkom – akými konkrétnymi výrokmi – je viazaný) a preveriť (zistiť), v akom zložení (hľadisko personálne) súd vyhlásil rozsudok a s akým odôvodnením (porovnaj napr. uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 31. júla 2009 sp. zn. 1 Cdo 120/2009), tak tento účel bol v preskúmvanej veci nepochybne splnený aj v prípade, že by bolo vyhlásené „uznesenie“, pretože žalovaný 1/ i jeho zástupca boli riadne predvolaní na vyhlásenie rozsudku a tohto úkonu sa žalovaný 1/ aj osobne zúčastnil, a teda bol u neho bez výnimky splnený cieľ a účel zákonom požadovanej povinnosti súdu verejne vyhlásiť svoj rozsudok.

Na základe uvedeného najvyšší súd uzatvára, že žalovaní prinajmenej nenáležite namietajú vadu konania podľa § 237 písm. f/ O.s.p.

Žalovaní prípustnosť a dôvodnosť svojho dovolania podľa § 237 písm. g/ O.s.p. vyvodzujú z toho, že hoci proti sudkyňi prejednávajúcej vec na súde prvého stupňa opakovane podali námietku zaujatosti, o týchto námietkach „*nebolo doposiaľ riadne*

rozhodnuté.“ K ostatne uvedenému tvrdeniu žalovaných najvyšší súd hneď na úvod poznamenáva, že nie je pravdivé. Výroková časť rozsudku odvolacieho súdu totiž, okrem výroku vo veci samej a výroku o náhrade trov konania, obsahuje aj výrok: „Sudkyňa JUDr. Iveta Wilderová nie je vylúčená z prejednávania a rozhodovania veci vedenej na Okresnom súde Prešov pod sp.zn. 11C/147/2012.“

Pravda, uvedený výrok nebránil najvyššiemu súdu pri skúmaní podmienok prípustnosti dovolania v zmysle § 237 písm. g/ O.s.p. posúdiť otázku, či vo veci nerozhodoval vylúčený sudca samostatne a prípadne i inak, než ju posúdil súd nadriadený súdu procesnému, ktorý vo veci rozhodoval (porovnaj R 59/97). Inštitút vylúčenia sudcu je totiž objektívnou procesnou kategóriou, a tým aj na samotnom rozhodovaní podľa ustanovenia § 16 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku zásadne nezávislou; vylúčenie sudcu nastáva priamo zo zákona a nie až výrokom nadriadeného súdu.

Vzhľadom na uvedené najvyšší súd pristúpil k dovolaciemu prieskumu, či je opodstatnené tvrdenie žalovaných, že vo veci rozhodoval vylúčený sudca.

Na pojednávaní súdu prvého stupňa 4. decembra 2013 žalovaný 1/ uplatnil námietku zaujatosti vec prejednávajúcej sudkyne, ktorá je v zápisnici pojatá v znení: *„Vznášame námietku zaujatosti vo vzťahu k súdu, pretože z toho ako súd postupuje v tejto veci, konkrétne z toho, že zamietol návrh na doplnenie dokazovania, je zjavné, že musí mať nejaký vzťah k strane žalobcu.“* Žalovaný 1/ podaním z 12. decembra 2013, doručeným súdu elektronicky v rovnaký deň, doplnil svoju námietku, v ktorom doplnení (o.i.) uviedol:

„JUDr. Wildeová už v minulosti rozhodovala spory medzi žalobcom a žalovaným v 1. rade. V konaní 11C 382/1998 nad rámeč zákona sa zaoberala meritom veci, čo napravil odvolací súd tým, že jej rozhodnutie v tejto veci potvrdil iba z dôvodu, že žalovaný v 1. rade nemal záujem na určení neplatnosti kúpnej zmluvy. Napriek tomu menovaná sudkyňa aj v tomto konaní sa odvoláva na svoje rozhodnutie vydané v konaní 11 C 382/1998 s odôvodnením, že ide o res iudicatae, čo nie je pravdou. Potvrdil to aj odvolací súd v tomto konaní keď uznesením z 13.09.2013 č.k. 4Co /29/2013 sa nestotožnil s týmto jej záverom a ktorý uviedol, že otázka vlastníctva žalobcu k nehnuteľnosti bola prejudiciálne vyriešená až v konaní 16C 240/2006 v spojení s rozsudkom KS Prešov č.k. 13 Co 13/2008 zo dňa 30.04.2009 s právoplatnosťou 08.06.2009.

Vzhľadom na priebeh pojednávania konaného dňa 04.12.2013 sudkyňa JUDr. Wildeová sa uspokojila s týmto tvrdením odvolacieho súdu bez toho, aby sa zaoberala jeho správnosťou.

Na pojednávaní 04.12.2013 žalovaný v 1. rade prostredníctvom svojho právneho zástupcu predložil stanovisko k uvedenému tvrdeniu odvolacieho súdu a poukázal na to, že vyriešenie predbežnej otázky v konaní 16C 240/2006 nemôže byť pre súd záväzné v tomto konaní, pretože žalovaná v 2. rade nebola účastníčkou konania 16C 240/2006.

Sudkyňa túto skutočnosť nepovažovala za podstatnú a odmietla sa zaoberať dokazovaním, či žalobca je vlastníkom spornej nehnuteľnosti alebo nie. Ak by sudkyňa postupovala v súlade so zákonom a skúmala dôsledne otázku vlastníctva žalobcu k nehnuteľnosti možno dôvodne predpokladať, že by žalovaní boli v konaní úspešní.

Podaním zo dňa 05.01.2013 podali žalovaní v 1. a 2. rade podnet za začatie disciplinárneho konania voči JUDr. Wildeovej práve pre nezákonný postup v konaniach 11 C 382/98, 16 C 240/2006 a 11 C 147/2012. Žalovaní v 1. a 2. rade vzhľadom na túto skutočnosť majú dôvodnú pochybnosť, že sudkyňa JUDr. Wildeová vo veci objektívne a nestranne rozhodne.

Túto pochybnosť potvrdzuje aj to, že menovaná sudkyňa sa na pojednávaní podrobne neoboznámila so stanoviskom žalovaného v 1. rade, ktoré na pojednávaní zakladal do spisu a po vznesenej námietke zaujatosti nezaslala spis na rozhodnutie nadriadenému súdu ale vo veci ďalej koná.“

Namietaná sudkyňa súdu prvého stupňa sa k námietke zaujatosti vyjadrila tak, že sa necíti byť vo vec zaujatá, pretože nemá žiadny vzťah k veci, k účastníkom konania alebo k ich zástupcom. Zotrvala na svojom stanovisku uvedenom v závere rozsudku súdu prvého stupňa, že námietka žalovaného 1/ sa týka len okolností, ktoré spočívajú v jej postupe v konaní o prejednávanej veci. Na takú námietku súd ale neprihliada a vec preto ani nepredložila nadriadenému súdu.

Odvolací súd v časti dôvodov svojho rozhodnutia týkajúcej sa výroku, že sudkyňa súdu prvého stupňa nie je vylúčená z prejednávania a rozhodovania veci, uviedol, že „z postupu zákonnej sudkyne, uplatnených opakovaných námietok žalovanými, ako aj z vyjadrenia zákonnej sudkyne, nadriadený súd v zmysle ust. § 16 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku nevzhliadol žiadne dôvodné pochybnosti o nezaujatosti zákonnej sudkyne vo veci konať. Namietaný postup, rozsah vykonávania, ako aj spôsob vedenia konania nie je dôvodom na vylúčenie zákonnej sudkyne a vzhľadom na jej vyjadrenie, že je bez pomeru k veci, k účastníkom konania a ich zástupcom, i napriek opakovaným podnetom na disciplinárne konanie, nadriadený súd vyslovil, že zákonná sudkyňa nie je vylúčená z prejednávania a rozhodovania v predmetnej veci. Postup zákonnej sudkyne je štandardný v súlade s ustanoveniami občianskeho procesného práva a je zárukou zachovania práva účastníkov na spravodlivý súdny proces zaručeného čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ktorým je Slovenská republika viazaná.“

Najvyšší súd sa plne stotožňuje s dôvodmi odvolacieho súdu (konajúceho v tomto prípade ako súd nadriadený súdu, o vylúčenie sudcu ktorého išlo) a v podrobnostiach na ne poukazuje. K nim len dodáva, že aj podľa jeho názoru žalovaní vo svojich námietkach v skutočnosti vyjadrujú nespokojnosť s procesným postupom a rozhodnutiami vec v prvom stupni prejednávajúcej sudkyne, aká námietka nie je dôvodom na jej vylúčenie (§ 14 ods. 3 O.s.p.). V jej konaní o prejednávanej veci dovolací súd nezistil žiadnu nezákonnosť.

Najvyšší súd už v uznesení z 23. novembra 2010 sp. zn. 5 Cdo 218/2010 uviedol, že obsah práva na spravodlivý súdny proces nespočíva len v tom, že osobám nemožno brániť v uplatnení práva alebo ich diskriminovať pri jeho uplatňovaní, obsahom tohto práva je i relevantné konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Do práva na spravodlivý súdny proces nepatrí právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov (IV. ÚS 252/04). Právo na spravodlivý súdny proces neznamená ani právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby bolo rozhodnuté v súlade s jeho požiadavkami a právnymi názormi (I. ÚS 50/04). Do obsahu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy a práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru nepatrí ani právo účastníka konania vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne sa dožadovať ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (I. ÚS 97/97), resp. toho, aby súdy preberali alebo sa riadili výkladom všeobecne záväzných predpisov, ktorý predkladá účastník

konania (II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03). Postup súdu, ktorý v priebehu konania nevykonal všetky účastníkom navrhované dôkazy, nezakladá prípustnosť dovolania proti rozhodnutiu odvolacieho súdu podľa § 237 písm. f/ O.s.p., lebo týmto postupom sa účastníkovi neodníma možnosť pred súdom konať (porovnaj R 37/1993 a R 125/1999). Ani nesprávne vyhodnotenie dôkazov, ktoré žalovaní v dovolaní zreteľne namietajú, nie je vadou konania v zmysle § 237 O.s.p. Pokiaľ súd nesprávne vyhodnotí niektorý z vykonaných dôkazov, môže byť jeho rozhodnutie z tohto dôvodu nesprávne, táto skutočnosť ale sama osebe nezakladá prípustnosť dovolania v zmysle § 237 O.s.p. (viď tiež napríklad uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 85/2010 a 2 Cdo 29/2011).

Žalovaní naostatok tvrdia, že napadnutý rozsudok spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.).

Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Nesprávne právne posúdenie veci je síce relevantný dovolací dôvod v tom zmysle, že ho možno uplatniť v procesne prípustnom dovolaní (viď § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.), samo nesprávne právne posúdenie veci ale prípustnosť dovolania nezakladá (viď R 54/2012 a tiež ďalšie rozhodnutia najvyššieho súdu, napríklad sp. zn. 1 Cdo 62/2010, 2 Cdo 97/2010, 3 Cdo 53/2011, 4 Cdo 68/2011, 5 Cdo 44/2011, 6 Cdo 41/2011, 7 Cdo 26/2010 a 8 ECdo 170/2014). Nejde totiž o vadu konania uvedenú v § 237 O.s.p., ani znak (atribút, stránku) rozhodnutia, ktorý by bol uvedený v § 238 O.s.p. ako zakladajúci prípustnosť dovolania.

Keďže žalovaní uplatnili dovolací dôvod v zmysle § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p. v dovolaní, ktoré nie je procesne prípustné, nemohol dovolací súd podrobiť napadnutý rozsudok posúdeniu z hľadiska správnosti v ňom zaujatých právnych záverov.

Vzhľadom na to, že dovolanie žalovaných nie je podľa ustanovení § 238 O.s.p. prípustné a nepreukázané boli procesné vady konania uvedené v § 237 O.s.p., dovolací súd odmietol ich dovolanie ako procesne neprípustné (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods.

1 písm. c/ O.s.p.) bez toho, aby sa zaoberal opodstatnenosťou uplatnenia dovolacích dôvodov v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ a c/ O.s.p.

V konaní o dovolaní vzniklo procesne úspešnému žalobcovi právo na náhradu trov dovolacieho konania proti žalovaným, ktorí úspech v dovolacom konaní nemali (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s ustanoveniami § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Žalobca vo vyjadrení k dovolaniu podal návrh na priznanie náhrady trov dovolacieho konania a trovy tohto konania vyčíslili vo výške zodpovedajúcej odmene za dva úkony právnej služby (1. prevzatie a prípravu zastúpenia, 2. za vyjadrenie k dovolaniu). Dovolací súd mu v súlade so zaužívanou praxou (viď napríklad rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 24/2011 a 1 Cdo 115/2012) priznal náhradu trov dovolacieho konania vo výške zodpovedajúcej odmene len za jeden úkon právnej služby – vyjadrenie k dovolaniu vypracované advokátkou, ktorá žalobcu zastupovala už v konaní na súdoch nižších stupňov. Sadzbu tarifnej odmeny určil podľa § 10 ods. 1 písm. a/ vyhlášky č. 655/2004 Z.z. v sume 51,45 eur, čo s náhradou výdavkov za miestne telekomunikačné výdavky a miestne prepravné (§ 16 ods. 3 vyhlášky) vo výške 8,39 a 20 % DPH (11,97) eur predstavuje 71,81 eur.

Toto rozhodnutie prijal senát pomerom hlasov 3:0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave, 16. marca 2016.

JUDr. Ladislav Górasz, v. r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: M.